

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК I. Ч. 201. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 25-го вересня 1942.

No. 201. Jersey City, N. J., Friday, September 25, 1942.

VOL. I.

ТРИ ЦЕНТИ В СЛУЧЕННИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ СЛУЧЕННИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: WJZ 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: WJZ 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПАЛАТА ПРЕДСТАВНИКІВ УХВАЛИЛА ЗАКОНОПРОЄКТ, ЩО МОЖЕ ПІД-НЕСТИ КОШТИ ЖИТТЯ НА 5%

ВАШИНГТОН. — Під напором фермерського блоку палата представників ухвалила великою більшістю голосів, 284 проти 96, законопроект, на основі якого життя в Америці подорожало б на 5%. На основі того законопроекту в першу чергу підскачуть ціни на фермерські продукти навіть більше, ніж цього передтим добивалися фермерські конгресмени. Хоч в засаді палата представників згодилася на домагання президента, щоб фермерські ціни залишалися на так званім „париті“, то палата водночас ухвалила, щоб до фермерських коштів дорухувати платню, яку повинні побирати на фермі всі члени родини. Шойно тоді можна прийняти „париті“. А це піднесе ціни понад 112% „париті“. В той спосіб, якщо той законопроект увійшов в життя, американська нація витратиме три і пів біліона доларів річно більше на прожиток. Але це ще не знати, чи той законопроект перейде в інших інстанціях. Сенат вже в тій справі ухвалив свій законопроект і тепер обидва законопроекти мусять бути узгоджені та ще раз одобрені обома палатами. Вкінці його мусить підписати президент. Як говорять знавці, сенат мабуть згодиться, щоб зарахувати певні фермерські платні до коштів продукції, але не платні членів родини, лише наняті працю. А це піднесло б ціни лише на 2% понад „париті“. Вкінці провідники палати представників виразно зазначили, що майже певним є, що президент того законопроекту не підпише, а його заветує.

НОВИЙ КОРАБЕЛЬ В ДЕСЯТЬОХ ДНЯХ.

ПІТЛЕНД (Орегон). Відома будівельна компанія Генрі Кайзера побудувала корабель в десятьох днях. Себто, впродовж десяти днів покладено підвалини для корабля і спушено його на воду. Тепер ще треба викінчити його. Але вже в теперішнім стані він на 87% готов. Корабель має десять і пів тисячі тон поємності. В той спосіб Генрі Кайзер побив всі дотепершні рекорди скорості будови кораблів. Під час минулої світової війни будова такого корабля забирала 212 днів.

КАЙЗЕР НАБИРАЄ НОВИХ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Компанія Генрі Кайзера далі набирає в Нью Йорку фахових робітників для нових фабрик будови транспортних літаків. Ті нові фабрики Кайзер будує на західній бережці. Вже дотепер зголосилися до праці тисячі робітників і кілька сот з них вже поїхало на захід. Кайзер задумує в Нью Йорку набрати 20,000 тих робітників. Чоловіки, що мають поборову класу 1А, яктеж молоді хлопці в віці 19 до 20 літ, не є приймаєми, бо вони можуть скоро піти до війська. Зголошення великого числа кандидатів вказує, що справа безробіття в Нью Йорку є досить гостра.

ЗБИРАННЯ СТАРОГО ЗАЛІЗЗЯ.

НЮ ЙОРК. — Ньюйорські цвинтарі заявили, що вони можуть дати біля 10,000 тон старого залізя, зібраного з старих гробів. Колись був звичай в Нью Йорку окрашувати родини і поодинокі гроби грубими ланцюхами, звисаючими з залізних, чи навіть мосажних стовпів. Тепер той звичай закинено. Заряди цвинтарів говорять, що можна було б залізя забрати, але треба порозумітися з дотичними особами, котрі мають право до тих гробів.

КАРИ ЗА СКОРУ ІЗДУ.

НЮ ЙОРК. — Власти починають гостріше братися до тих осіб, що не придержуються постанови про повільну ізду. Поліція арештувала 119 осіб за те, що ніччю збільшали скорість до 50, а навіть 60 миль на годину. Всі вони були покарані \$10 кари, з тим застереженням, що чергова кара буде подвійна. Звільняти ізду до 35 миль на годину тепер треба не лише з огляду на гумові опони, але також з огляду на загальне притемнення.

КОЛЮМБІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В СЛУЖБІ КРАЮ.

НЮ ЙОРК. — З нагоди розпочаття нового шкільного року проголошено студентам промову президента Колумбійського університету, Нікласа Батлера. Батлер сам не був присутній з огляду на хворобу. В промові сказано, що внаслідок війни Колумбійський університет ставить себе всеціло на службу краю і буде головну увагу звертати на такі галузі науки, котрі можна відразу примінити в теперішніх часах. Він далі говорив, що всі мусять причинитися до скорої перемоги, бо продовжування війни загрожувє нашій цивілізації.

Викард про Стан в Хліборобстві

ВАШИНГТОН. — Перед конгресовим комітетом хліборобських справ секретар хліборобства Клод Викард заявив, що справа робітників по фармах представляється дуже зле і коли скоро тому не запобіжиться, то грозить брак харчів. Він казав, що внаслідок великих заробітків по містах, люди втікають з фарм і йдуть до міст. Це спричиняє менший посів і меншу обробку землі. Викард піддавав думку, щоб прискорити спис праці і силою змушувати фермерських робітників залишатися при своїй праці. На запит, чи збільшення заробітних доходів на фармах приваже фермерських робітників при землі, Викард відповів, що ні. Ціни по містах такі високі, що навіть підвишка цін на фармах не всилі буде з ними конкурувати.

ЦІНИ НА ДЕЯКІ ДРУКОВАНІ РЕЧІ

ВАШИНГТОН. — Уряд заряду цін видав розпорядок, на основі якого заморожено ціни на деякі друковані продукти, як теж на працю в тих галузях друкарського промислу. Від того замороження винято газети, журнали і книжки.

ПРЕДСТАВНИК ЗЕЛЯНДІІ ПРО ДРУГИЙ ФРОНТ

НЮ ЙОРК. — В прилюдній промові представник Нової Зеландії, Волтер Неш, заявив, що Об'єднані Держави не повинні дуже поспішати з відкриттям другого фронту на заході Європи, бо невдача могла б тяжко відбитися на війні і продовжити її на 20 літ. Таке сталося б, говорив він, якщо Об'єднані Держави без належної підготовки кинули на європейський суходіл пів мільона війська, і те військо було знищене. Він далі говорив, що крім східно-європейського фронту в теперішню хвилю фактично існують чотири інші фронти, а саме, на Соломонських островах, в Китаю, в Єгипті і на Атлантиці. Всі вони важні і не можна їх ослаблювати. Ті слова Неш заявив перед конією морських робітників, котра саме гарячо дебатувала над резолюцією, закликаючи Об'єднані Народи відкрити другий фронт в Європі.

АМЕРИКАНСЬКІ ЖІНКИ ДО ПОЛЬСЬКИХ ЖІНОК

НЮ ЙОРК. — Минулої середи американські члени жінки — пані Рузвельт, Доротея Тампсон, Моріс Мур і Клер Бут, виголосили через радіо промови до польського жіноцтва, котре в мужній спосіб бореться з німецьким наїздником.

Сталін і Вилкі на Двогодинній Розмові

МОСКВА. — Вендел Вилкі, особистий представник президента Рузвельта, відбув двогодинну конференцію з совєтським прем'єром Йосифом Сталіном і комісаром заграничних справ Вячеславом Молотовом.

Перед цією візитою Вилкі оглядав місто, головню фабрики, та був на обіді в американського амбасадора Вільяма Стенділя. У фабриках Вилкі розмовляв з робітниками і не найшов ні одної особи, яка не мала би когось з родини на фронті. Він виїздив теж поза місто на оглядини околиці міста й оборонних позицій проти повітряних рейдів. Після оглядин він заявив, що як досвідчений не-експерт він може назвати ці оборони найкращими, які він десь бачив.

БРИТАНІЯ ЗНОВУ ОСТЕРІГАЄ ФРАНЦУЗІВ ЩОДО ІНВАЗІІ

ЛОНДОН. — Бритійська радіова корпорація в своїй програмі для європейського континенту остерігала знову французів, аби вони держалися здалека від прибережних околиць, на котрі пригтовляється офензива Об'єднаних Держав. Остерога подала за свій мотив, що її ціллю є запобігти, на скільки це можливо, проливу французької крові.

Андре Філіп, французький посол, що недавно тому втік з Віші, аби стати на допомогу генералові де Голлю, критикував такі остероги на тій основі, що мовляв душевні відгуки французів на такі заповідження офензиві скорші, ніж британські; чуючи таку остерогу, французи припускають, що офензива вже ось-ось буде.

ДЕКАН БРИТІЙСЬКОГО ПРИМАТА ЗА ДРУГИЙ ФРОНТ

ЛОНДОН. — Гюлет Джонсон, декан Кантербері, написав у комуністичний часопис „Дейлі Воркер" лист, у котрім каже, що, якби так аліянти відкрили цього року другого фронту, то це закінчиться катастрофою першої величини з військового, політичного й морального становища.

ВІДПОВІДЬ НА ТЕ: ЧИ НЕ ПІДДАЮТЬСЯ. — Маємо перед собою збитий ряд японців, взятих в полон американськими моряками в Квадалканалі, на Соломонських Островах. Японська пропаганда часто подає, що японці не піддаються, а борються до останка, а потім завдають собі смерть, щоб не попасти живими у руки ворога. А тут бачимо японських полонених, що мають відійти на роботу. Їх вживається до розбудови морських баз на островах.

РІЧНІ КОРАБЛІ ПОМАГАЮТЬ ВІДБИВАТИ НІМЦІВ У СТАЛІНГРАДІ

МОСКВА. — Воєнні річні кораблі на Волзі обстрілюють німецькі позиції в Сталінограді, помагаючи цим поважно оборонцям міста, головню на північно-західному секторі. Совєтська головна команда каже, що за останні чотири дні в цьому секторі згинulo 6,000 нацистичних воєнків. Вона теж подає, що росіяни заняли важну дорогу й горб у цій околиці.

За звітмленням совєтської команди, флотилія річних кораблів бере участь у боях уже від кількох днів.

Вуличні бої в Сталінограді йдуть далі, не зменшуючи свого завзяття.

Команда червоної армії знову доносить про відбиття нацистичних наступів коло Моздока, на дорозі до нафтових теренів у Грозному, під Кавказом, і коло Вороніжа, на горішньому бігу ріки Дону. В атаці коло Вороніжа взяли участь чотири полки німецької піхоти й 75 повзів; росіяни відбивали їх артилерією, мотодірами й літаками.

БРИТІЙЦІ БЮТЬ ПО МІСТІ БЕНГАЗІ.

КАІРО. — У тому самому часі, як аліянтські літаки, воєнні кораблі й сухопутні війська виконували рейд на Тобрук, британська поспішна кольона заатакувала Бенгазі, що лежить 200 миль на захід від Тобрука, та комунікаційний пункт Барс, що лежить 50 миль на північний схід від Бенгазі. Дві військові кольони заняли оазу Джаліло, що лежить 250 миль на південний схід від Бенгазі.

У атаках на Бенгазі й Барс знищено понад трицять літаків Осі, що стояли на землі, вбито багато німецьких і італійських воєнків та розбито багато троїків. У Барс британці висадили в повітря магазини амуніції.

БРИТІЙЦІ ЗАНЯЛИ СТОЛИЦЮ МАДАГАСКАРУ.

ЛОНДОН. — Майже двотижнева кампанія британців на острові Мадагаскарі покінчилася заняттям столиці Тананарів.

Французький губернатор острова виїхав з столиці в полудневому напрямі; він відій буде далі пробувати там ставити британцям опір. Його війська ставили коло столиці останній опір у місцевості Магіці, що лежить коло 15 миль на північ від столиці.

БІЛЬШІСТЬ АТАКОВАНОГО КОНВОЮ ТАКИ ДОЇХАЛА ДО РОСІІ.

ЛОНДОН. — Бритійська адміраліція подає, що велика більшість кораблів, американських, британських і російських, котрі їхали під конвоем з амуніцією для Росії, а на котрі напали були німецькі воєнні кораблі, виїшла ціло з нападу й добилася до Росії.

Адміраліція не подала, кілька кораблів було в конвою, але виразно заперечила перехвалку німецького міністерства пропаганди, що мовляв німці розбили шість британських воєнних кораблів. Адміраліція каже, що ні одного воєнного корабля з конвоем не втрачено.

ПІЙМАЛИ АМЕРИКАНСЬКОГО ВОЯКА ЯК ВОРОГА.

ЛОНДОН. — Бритійська домашня гвардія в одному англійському селі піймала як ворога чоловіка, що мав на голові шолом, що скидався формою на німецький, а на ногах чоботи. Коли пійманий вилегитимувався, що він американський парашутист, викинула неприємна ситуація, котру одначе розв'язано скоро вдоволяючи для обох сторін завдяки американському й британському змислову гумору.

ЗРІСТ САБОТАЖІВ У ГОЛЯНДІІ.

ЛОНДОН. — З Голандії доносять про зріст хвилі саботажів. Стоїть це видимо в звязку з сподіваною інвазією Європи з Англії, бо навіть нацистична влада почала скріпляти прибережні оборонні пункти. Німці мстяться люто за кожний акт саботажу; в Роттердамі наприклад розстріляно 5 заложників після того, як невисліджені справці висадили в повітря магазин амуніції.

Німці теж скріпляють великі фортифікації на голандсько-німецькій границі. Видно з того, що вони припускають можливість, що їм прийде відступати з Голандії.

ГІТЛЕР ПУСКАЄ ДЕРЖАВУ НА ДЕРЖАВУ.

БЕРН (Швайцарія). — Щоби застрашити Мадярщину й зробити її податливою на свої домагання, Гітлер задумує пропонувати створення блоку держав з Хорватії, Словенії й Словаччини.

Такий рух означав би, що Італія втратила би свої впливи на Хорватії. Її мали би дати в відплату впливи в Болгарії й Мадярщині. Італія має останніми часами багачко клопоту зо зростом партизанки в Альбанії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Зле з Націстичним „Новим Ладом“

Уже минуло доволі часу, як різні краї й народи опинились під нацистською владою, як і сталося багато чого такого, з чого можна набрати об'єктивного погляду про те, чим є нацистська влада, та яке є відношення до неї тих, що її на собі відчувають.

В першу чергу треба взяти під увагу, що загарбавши чужі краї, німецька влада цілком певно відразу усунула ті елементи, що були запідозрені в тому, що готові ставити активний опір чи допускати саботажів. А що німецька команда вміє з таким давати собі раду, оскільки це взагалі можливе, щодо цього немає в нікого сумніву. Тим більше, що в тому випадку було ще й Гестапо. Значить, що відразу ось та влада усунула тисячі „заподозрених“, з яких одні згинули на шиніях, „заподозрених“, з яких одні згинули до тюрми, а треті до концентраційних таборів. Лишилися люди, що хотіли ратувати життя і готові були пристосовуватися до нових порядків і нової влади як воєнної konieczності. Особливо, як їм заповіла окупантська влада „новий лад“, „нову справедливість“, що мали бути іншими від того, що дає чи обіцяє „демократія“, або, як це в нацистів називається, „жидівсько-англіосаксонська плутократія“.

Якжеж той „новий лад“ виглядає по стільки літах і коли ще гудять гармати і летить кров на побищах, себто, коли ще Гітлер не відніс перемоги, а тим самим, коли ще згадані краї і народи є тільки в тимчасовій звязку з Німеччиною?

Переглядаючи ті новини, що їх подають як вісті з окупованих німцями земель, знаходимо постійно одно й те саме: розстріли, арешти й інтернування. А з другого боку: поширення підпольної боротьби і зростаючі саботажі.

Думаємо, що не багато треба напружувати мозок, щоб дійти до заключення, що це все означає. Бож ніщо інше, а тільки те, що життя під нацистською окупацією і „новим ладом“ є таке невиносиме, що навіть ті, що думали оставати „льовальними“ довше не витривають, а бунтуються. Очевидно бунтуються та ідуть на смерть, бо не бачать іншого виходу, бо не знають іншого рятунку. А це знову означає, що не зважаючи на те, що діється на бойових фронтах, Гітлер програв кожного дня на „домашньому фронті“, себто там, де повинен би бути спокій, звідки він повинен би діставати допомогу.

В такому положенні він перемоги віднести не може. Бо коли є таке невдоволення серед загарбаних ним народів тепер, то що буде, як появляться в Європі Аліантські війська, несучи свободу і визволення? Це добре знають політичні та військові провідники Об'єднаних Держав і теж і на тому будують свою певність про остаточну перемогу.

Карло Дадонс.

ДУША

Споміж постійних гостей „Космосі“. Передрукували її реставрації в готелі „Під саранчою“, де я теж постійно харчувався, звернувши на себе увагу один чоловік, Отто Брандт, своєю дивною поведінкою. Нерозумів цілий містять жити понуро, не промовив ні словечка. Нараз вибухав і слова плили як вода на лотоках. Я не відразу пізнав його внутрішню вдачу. Цікавила мене його мінливість, тому старався дізнати якнайбільше. Я вже сумнівався, чи воно вадить мені, аж раз він сам отворив переді мною свою душу. Кілька годин уже читав часописи. Нараз зірвався, підійшов до мене скоро з часописом у руці та сказав:

— Перепрошую, чи то ви написали?
— Що такого?
— Що гарну новелу: „Злочин у блакитній печері“?
— Ага! Ви перечитали її в

„Космосі“. Передрукували її без мого дозволу. — Так, то моя.
— Це малий архитвір!
— Ну, ну, ви переборщуєте, пане професор. Це звичайна новела, доволі оригінальна новела.
— Скажіть: незвичайно оригінальна! Бо справді на цьому світі діються незвичайні речі! Знаєте, ваша новела зацікавила мене. Тому скажіть мені: ширше, чи то ваша новелка, чи оснований на дійсності?
— Це вислід уяви. Чому писателі?
— Бо я дам вам тему до незвичайного оповідання, основаного на дійсності.
— О, так, оповідajte! Слухаю, слухаю.
— Одначе не тут. У мене дома. Коли хочете, можемо там зараз піти.
— За хвилину йшли ми вулицями, завернули в безлюдну

вулицю та ввійшли до кімнати на третьому поверсі, де жив Брандт. Ми сіли.
— Розповім вам усе. Я рішився, хоч я певний, що ви мені не повірите.
— Чому не мав би я повірити?
— Бо почувте неправдоподібну подію, а всеж вона правдива, присягаюся вам!
Замовк на хвилину, очі його вдивлялися неперушно в пустку. Потім став говорити багато спокійніше:
— Я не є звичайний пияниця. Я нещасливий чоловік. На двадцятьчвертому році життя габітувався з природи в університеті. Рік опісля я оженився. Народилася нам дочка. Та вона не знала матері, бо мати померла при злогах. Всією силою душі покохав я мою дочку й вона покохала мене всім серцем. З великим трудом рішився є віддати її до інституту до п'ятнадцятирічного життя. Потім я сказав їй повернутися до дому та працювати над її вихованням і освітою. Страшна була для мене думка, що колись дочка покине мене, як схоче віддатися,

чи зможе розлучитися зі мною?
Раз згадав я її це. Тоді всімхнула любов та назвала мене „великою дитиною“. Сказала, що взагалі не думає віддаватися.
Та слухайте далі.
З нашим домиком сусідував двоповерховий дім із великим садом. Сад відділював від нашого дому мур із залізною брамою, вже заржавілою. Брама ніколи не отворилася. Кілька разів ми хотіли її відкрити, але в нас не було сил. У цьому домі жив молодий та вже славний д-р Паркер. Він, як і я, усувся до того затишного села, щоб вільно займатися фізично-фізіологічними дослідженнями. Жив відірваний від світа лише з кількома послугачами, асистентами і багатьма звірятами, потрібними для дослідів. Асистент був іще молодший від д-ра Паркера, та його вважали дуже здібним і загорілим дослідником. Звався Клявдій Заруба.
Так і я моя дочка пережили доволі спокійно повних п'ять літ. Дочка моя, Юдіта, мала вже дев'ятнадцять літ. Була в

ті нації далі вперто впевняють, що це „ніщо“, що це не була ніяка помилка, а навпаки, було виконання якоїсь „вищої місії“, то тоді ніхто не може мати найменшої заперки, що на будуче воно зміняться. Навпаки, є всі основні думати, що той злочин буде далі продовжуватися. І тоді за порадою Ніцшого, кожний повинен дуже вистерігатися „чоловіка, що багато говорить про свою чесноту“.

Ми є нині свідками, як невідомі гнобителі українського народу ведуть в Америці пропаганду і як себе вихваляють та ідеалізують. Такими гарними вони себе нині малюють, що хоч із чобітьми їх у небо таскай. З огляду на війну і спільного найбільшого ворога, що загрозив Америці і всім свободолубним народам, ми дуже нерадо нагадуємо про ці справи і навіть ми хотіли повірити, що тепер, а властиво в будущем, ці гнобителі будуть поводитися інакше. Але ця їхня самохвальба, те всещільне оправдування їхніх попередніх злочинів, й та їхня звична ненависть до всього, що найменшим натяком нагадувало б державну самостійність українського народу, заставляє нас добре насторожити нашу увагу й перестерегти Америку перед майбутніми світовими палачами, що в майбутньому можуть зайняти місце теперішніх найбільших палаців.

Як сказано вище, ми нерадо нагадуємо це і хотіли б цілком визбутися того підозріння, щоб могли спокійно повернутися всю нашу увагу проти найголовнішого нашого ворога. Але на перешкоді цьому стоїть та власне чванливість бунтівних гнобителів українського народу. Якщо б представники тих гнобителів спромоглися на такий жест, на який спромігся представник Англії і в найгостріших словах нагадували те „моральне банкрутство“, в якому передодні війни знаходилися їх краї, це був би для нас великий доказ морального оздоровлення серед тих гнобителів і поважний задаток, що на будуче справи будуть дійсно виглядати інакше. Але коли хтось над мільонами людських жертв, замордованих голодом, застосуванням, тюрмами, пачифікаціями, хоче перейти до денного порядку, то ми будемо з цілих грудей протестувати. Бо Америка не бореться за чужі імперіалізми, ні за „свободу“ для одного народу. На те, щоб він міг давити другий народ.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

розв'іті краси. Нараз заприпитив я, що дочка перестала бути спокійною, веселою дитиною. Час від часу була якась неспокійна, задумана, розсіяна. Навіщо, сказав я собі, мусіла закохатися. Та в кім закохалася, коли майже не виходила з хати? На думку прийшли мені оба вчені. Я нічого не сказав дочці, та постановив заскочити її. Ще того самого дня — було то тихе квітневе пополудне, не замкнувся я, як звичайно досі, в робітні, а сховався між жалюзіями вікна гостинної кімнати та вдивлявся в наш сад.
Около четвертої години вийшла дочка в сад і пустилася стежкою здвож корчів малин у глибину. Я вийшов зараз за нею, та вибрав дорогу з другого боку кущів, скрився біля муру та споміг гущавини став слідувати за дочкою. І ось стояла моя дочка та живо розмовляла з кимсь, що був по другому боці залізної брами. Я підійшов іще ближче, настільки, що міг виразно чути її слова.
Та наче зі страху, що можуть почути, як бється мое

ЯК ЗЛЕ З СТАРИМИ, ТО ЯК Є З МОЛОДИМИ?

Не було і не є добре з українськими газетами і видавництвами в Америці. В старому краю було зле, але справа постійно поправлялася. Бо коли іде про західно-українські землі, то хоч українське життя було тяжке, то проте до вибуху цієї нової світової війни, українські газети і українські книжки постійно поширювалися і поліпшались. Значить, що діялось там щось таке, що противне тому, що діється тут у нас.

В минулому ми мали в Америці до діла з великою частиною того роду громадянства, що не звикло в країні до газет, ні до книжки, очевидно, не з його війни. Проте те покоління, як бачимо, позакладало не тільки церкви і різні народні організації, але ще й закладало поважне число газет і видало не мале число різних книжочок, що мали за ціль заохотити до читання тих, що досі не читали. З того давнього покоління вже не багато остало. І тому підпадає раз-у-раз число тих, що читають українські газети і книжки. Але є щораз більше тих, що старого краю на очі не бачили, але зате мають освіту, якої не мало старе покоління. Такий є стан, але вислід такий, що є щораз більше тих, що на очі не бачать української книжки чи газети, а як і бачать, то її не читають і не цікавляться.

До чого це може довести, є таке ясне, що нема потреби над тим довго розводитися. Та далеко важніше й болючіше є те, що молоде покоління відноситься доволі байдужо теж і до того українського, що є видаване англійською мовою. На ту справу звертає увагу канадський часопис „Українські Вісті“ (з 15 вересня в статті „Хто має розум, нехай думає“). Стаття появилась з нагоди появи в зменшеному виді канадсько-українського журналу „Юкрейніан Кенедіан Рівю“, про який і в нас не раз згадка як добре й цікаво видаваний, та з якого були деякі передруки в „Юкрейніан Вікі“.

„У. В.“ пишуть, що цей журнал „призначений для тої частини українців в Канаді, що вже читає тільки по англійськи, отже для молодшого покоління, точніше — для наших учителів, молодших бізнесменів, лікарів, дентистів, адвокатів та інших професіоналів“. А ті люди крім малих вишків „не читають української преси, ні українських книжок“, бо „їм тяжко читати

по українськи“, а також, як вони кажуть, що „українська преса сварлива“. Та тепер по-мокра краю було зле, але справа постійно поправлялася. Бо коли іде про західно-українські землі, то хоч українське життя було тяжке, то проте до вибуху цієї нової світової війни, українські газети і українські книжки постійно поширювалися і поліпшались. Значить, що діялось там щось таке, що противне тому, що діється тут у нас.

„На нашу думку головна причина такого відношення тих людей до своєї преси в тому, що подавляюча більшість з них взагалі не цікавиться справами народу, з якого вони походять і не дбають, що станеться з тим народом, з якого вони вийшли, між яким живуть і який підтримує їх в їхніх професіях до тої міри, що ті люди-професіоналісти і бізнесмени, матеріально стоять краще від інших клас суспільності. Тут, на нашу думку, лежить головна причина нинішнього стану нашого суспільного життя в цій країні, де майже весь тягар дає несе на своїх плечах старше громадянство, а молоде покоління, дивлячись на своїх вчених товаришів, дбає тільки про свої особисті, життєві вигоди. Ті молоді люди, що покінчили вищу освіту, для яких нарід побудував коштовні вишкові інституції, яких нарід нестив і розхвалював по часописах і на сценах, виявилися добрими фахівцями і нічим більше. Вони не стали провідниками, вони не стали візиром для грядучих поколінь, бо потоптали четверту заповідь Божу, яка наказує шанувати свого батька і матір. А вони, в ширшому розумінні тої заповіді, не пошанували своїх батьків, свого народу. Вони відвернули своє лице від того народу й не дбають, що з ним станеться, яка буде його доля за десять, двадцять чи п'ятьдесят років.“

„Той журнал, що так змалів і скорчився, що аж жалю на нього дивитися — це в наших очах символ нашої будуччини в Канаді, це страшний образ того, що може статися з нашим народом у цьому краю, як молоде покоління, головню його провідна, вчена верства, не обернеться лицем до свого народу й не буде підтримувати своєю працею й своїми грішми своїх релігійних і народних інституцій, між якими преса займає одно з чільних місць. Це ніяка тайна. Про ці справи говорять старші люди по домах і в гуртах; говорять про це й на зібраннях, але по кутках, не зі сцени. Осмілююся заговорити про це прилюдно — в пресі. Хто має очі, нехай дивиться. Хто має розум, нехай думає. А хто думає, що ми глядімо на ці справи зачорно, нехай скаже чому.“

Нам здається, що канадський часопис цілком не дивиться „зачорно“, а тільки в дуже делікатний спосіб представляє чорну дійсність. Воєнні часи зі своїм лихоліттям є саме та пора, коли у всіх народів починають думаючи люди добиратися до загалу, щоб заставити його критично думати і діяти, себто направляти те, що є лихом. Ось того зла, яке ми звичайно збуваємо мовчанкою, прибралося у нас доволі. І тому треба обов'язково ось такі справи — без злоби, цинізму й пристрасти — видвигати і шукати способів, як наше громадське життя направити і піднести на вищий, себто культурніший і моральний щабель.

ВПИСУЙТЕ СВОІХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ІХ БУДУЧИНУ.

Домашній Фронт

Вільні народи, співпрацюючи добровільно, перемоуть Державу Осі. До тих вільних народів належить також населення країн, яких землі захопив Гітлер. Дух народів тих країн далі вільний, не зважаючи на нацистичне військо і на Гештапо. Нема майже дня, щоб не було висток, як ті не приборкани народи напастують нацистичних наїздників та приготують день, коли буде створений новий фронт в Європі і коли на тому фронті буде здобута перемога.

Вільні народи разом воюють, як союзники, разом працюють, виробляючи знаряддя війни, разом вирішують свої проблеми. Так поступають Об'єднані Держави, те саме робимо й ми тут, в Америці. В тисячах фабрик робітники й фабричні управи виробляють разом пляни праці; мешканці міст, фарм і малих осель єднаються для виконання обов'язків, які, коли їх належно сповнитись, припинять поразку наших спільних ворогів.

Ті обов'язки нам всім вже добре відомі: збірка гуми й металевих відпадків, обов'язок шанувати предмети щоденного вжитку, щоб їх найдовше вистачило; іздати, як можна найменше, передержуватись постанов про паювання, та обов'язок обходитись обережно з усім, чого нема подостатком. Та над усім нашим обов'язком є подбати, щоб праця, яку виконуємо, була працею, яку кожний з нас найкраще може виконати і на якій він найбільш корисний.

Вживайте Менше Топлива в Хаті

Америка мусить розв'язати важку проблему. Без огляду на те, де хто живе і чим опалюють помешкання — вугіллям, коксом, газом, електрикою, деревом чи оливою — кожний мусить шадити топливо, щоб збільшити боеву силу Америки. Кожен живе у східних степах або в степах Середнього Заходу, і коли огріваєте хату оливою, вам грозять труднощі й холоди під час зимових місяців, якщо не поробице негайно відповідних заходів.

Топливо належить до засобів війни. Вони будуть і при його допомозі порушуються тені, кораблі й літаки, які ми висилаємо проти ворога. Топливо порушує машинерію воєнних індустрій, огріває помешкання, біора, школи й шпиталі. Америка має досить топлива під землею. Трудність в тому, як доставити його з нафтових шибів і вуглевих шахт до воєнних фабрик, кораблів, та до державних, громадських і приватних будинків по цілій Америці.

Топливо для приватних помешкань обтяжує обмежені засоби перевозу і обмежує кількість праці. Чим більше їх вживають для приватних потреб, тим менше їх буде для ведення війни.

Щоб забезпечити американським родинам погоду й здоров'я, а рівночасно скріпити боеві сили Америки, кожний власник дому повинен зараз же прийняти такі міри:

1. Провірити й належно наставити опалюючий апарат.
2. Перевірити ізоляцію стін, стелі чи стриху.
3. Встановити подвійні двері й вікна.
4. Позатикати шпари біля вікон і дверей.

Щадливе Господарювання

Американські родини мусять виявити ощадність, починаючи від власного господарства. В самій хаті й біля неї є дуже багато нагод для такого щадливого господарювання.

1. Дому треба помалювати, щоб охоронити дерево від гниття, та від порохнявності. Це запобіжить коштовний надрив, яку хто зна чи в недалекий будучий можна буде зробити. Малювати треба під час сухої погоди і коли нема морозу.

2. Сітки на вікна треба забезпечити перед рваннями, малюючи їх розпушеною фарбою. Мідних сіток не треба малювати.

3. На місці зрушених дахівок чи гонтів встановити нові, щоб дах не затікав і не псувався. Позатикати всі шпари і отвори, щоб не заходило холодне повітря і не затікала вода. Провірити всі рури, ринви, зливи й спайки. Поправляти негайно розколини в цементі чи в тинку на стінах.

4. Рури від горохової сикавки є зроблена з гуми. З неї треба вивести воду, а потім звинутися так, щоб не

було узлів та заломань. Сховати її так, щоб не лежала на землі, найкраще десь під дахом.

5. Нові будови треба обмежити до мінімуму. Прибудовки і розбудова мусять чекати, поки не верне мир. Америка потребує будівельних матеріалів тепер для багатьох важливіших цілей.

6. Водопровідні й каналізаційні рури треба регулярно провірювати, точно оглядати місця, де вони спаяні, а рури, якими проходить гаряча вода чи пара, ізолювати, щоб не тратили дорогоцінного тепла.

7. Коротко кажучи: витрачайте менше, вживайте менше, марнуйте менше, а зате більше шадіть.

Як Помогати „Еф-Бі-Ай“

Директор Федерального Бюро Інвестицій („Еф-Бі-Ай“), Дж. Едгар Гувер, сказав раз, що „поліція не може бути всюди, але американці є всюди. Коли вони будуть приєднуватись кількох простих правил, тоді ворогові буде дуже трудно зробити нам яку пакість“. Ось ці „прості правила“.

Негайно повідомити найближче бюро Ф. Б. І. про особу, чи діла, які виглядають небезпечні для Злучених Держав.

Не давати оцінки самому тим фактам чи особам. Найменша дрібниця може помститись розв'язати справу, якою Ф. Б. І. займається і просліджує. Тисяч висток можуть бути безосновні, тисячі-перша може розкрити змову.

Не беріться самі за справу і не бавтесь у самородного детектива. Така забавка може погубити справу і зіпсувати вислід цілих місяців мозольної інвестиції.

Не треба хвилюватись, коли нічого не зроблено на підставі поданої інформації. Часами краще слідувати за підозрілими особами, аж доки кожний їх рух і всі їх зв'язки стануть відомі.

Не слухайте сплетень і не передавайте їх. Сплетні й погослови є найсильнішою зброєю ворога у психологічній війні проти цивільного населення. Безосновна погословка шкодить невинним людям і обтяжує Ф. Б. І. непотрібною працею.

Не будьте підозрілими тільки тому, що хтось має чужоземне прізвище. Число чужинців, що готові зрадити Америку, невелике. Переслідування меншості зраджує „п'ятокільонників“.

Заховайте Добрий Літній Одяг

Дні стають коротші, холодніє і літо кінчиться. Час відкласти літній одяг на відпочинок. Постарайтесь, щоб цього року зробити це особливо докладно й уважно. Час вимагає, щоб кожну частину одягу носити як найдовше.

Коли одяг зложений з відповідною увагою через той час, що його не носиться; тоді він не псується і після переходу вантажів його можна знову довший час носити. Тому виплатити витрати трохи часу на належне зложення одягу, так, щоб вона була в доброму стані, коли прийдеться її знову на себе вложити.

ГЕЛОП ЗАПОВІДАЄ ВИБІР ДЮІ ГУБЕРНАТОРОМ НЮ ЙОРКУ.

Інститут Публічної Оінії, відомий від свого директора теж під іменем Інститут Гелоп, поробив уже розпити серед виборців стейту Нью Йорку за те, як вони ставляться до кандидатів при сегорішних осінніх виборах.

Розпити виказали, — каже Інститут Гелоп, — що з рішених виборців за вибір Губернатором ньюйорського стейту Томаса Е. Дюї стоїть 54% виборців, за Бенета 36%, за Алфанда 10%, 17% запитає, чи не рішиться, за кого їм голосувати.

На основі цих розпитів Гелоп заповідає, що наступним Губернатором стейту Нью Йорк буде Томас Е. Дюї.

РОЗВИНУТО ШИРОКО АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРАПОР. — Це в Кемп Гуд, в Тексас. Прапор розвинуто з цієї нагоди, що Кемп перебрав команда американської армії. Тут буде осередок для нищівників тенків.

ЩЕ ПРО ЖОВТО-БЛАКИТНИЙ ПРАПОР

Тому, що більшовицький „Дядько“, як його називає канадський „Український Голос“, заімпонував теж своєму „наукою“ і нашим більшовикам з „Українських Щоденних Вістей“, передаємо з „У. Г.“ з 16. вересня б. р. відповідь „дядькові“ і більшовицькому канадському „Українському Життю“, де цей „дядько“ пописувався. Отже читаємо в „У. Г.“ між іншим таке:

Пробує більшовицький „Дядько“ когось переконати, що жовто-блакитний прапор не є український і за свідка бере собі не когось іншого, а „Українську Загальну Енциклопедію“.

„Українську Загальну Енциклопедію“, „Українську Загальну Енциклопедію“, бачите, видали не комуністи, а українські вчені з не-комуністичного табору, і як би нею можна доказати, що жовто-блакитний прапор не є український, то виходило б з того, що не тільки комуністи, але й не-комуністи українці повинні кидатись на жовто-блакитний прапор, як бики на червону плахту.

Який же доказ наводить „Дядько“ в „Українській Загальній Енциклопедії“? Каже він, що в „Українській Загальній Енциклопедії“ нема про жовто-блакитний прапор найменшої згадки. Бо ось шукав він за тою згадкою під буквою „к“ і найшов там тільки слово „корюга“, шукав під буквою „г“ і найшов слово „герб“. Чому він не шукав за поясненням під буквою „л“ („прапор“), — більшовицький „Дядько“ забув згадати, однак не кидався за те на нього каменем, бо і там був би не найшов. Під буквою „л“ „Українська Загальна Енциклопедія“ подає інформації тільки про чотири „прапори“: місячний „Прапор“, що його видавали для українського католицького духовенства в Перемішлі, двотижневик „Прапор“, що був органом українського народнього учительства і виходив зразу у Львові, а пізніше в Коломиї, також двотижневик „Прапор“, що виходив в Бразилії, і остаточно „Прапор Марксизму“, двомісячник, що виходив в Харкові.

„Українська Загальна Енциклопедія“, правду кажучи, має свої хити. Одна з них, що деякі інформації, що в ній є, досить тяжко знайти. За інформацією про український прапор, по нашій думці, належало б шукати під буквою „л“ (прапор), або під буквою „у“, чи таки під групою „український“. Однак про український прапор є інформація в „Українській Загальній Енциклопедії“ і як би більшовицький „Дядько“ був краще пошукав, то був би й найшов. В кожній разі був би не вискакував з твердженням, що жовто-блакитний прапор не є український, бо в „Українській Загальній Енциклопедії“ нема про жовто-блакитний прапор найменшої згадки.

Про жовто-блакитний прапор говориться в „Українській Загальній Енциклопедії“ в другім томі на 817 сторінці під заголовком „національні барви“. Сказано там так: „Національні барви, барви, що їх уживається як відзнаку народів або держав. Найчастіше це барви державного гербу; тоді їх порядком такій, що на першому місці йде колір знаку гербового, на другому ко-

лір гла. Національні барви української держави й народу: жовто-блакитна (вгорі жовта, внизу блакитна). Початок уживання національних барв припадає приблизно на добу великої французької революції“.

Думаємо, що виразнішої згадки про те, що барви жовта і блакитна є барвами українського народу, від „Української Загальної Енциклопедії“ нема потреби й вимагати. Інформації, які вона подає, мусять зрозумілих причин бути як найкоротші. Однак до них можна вже багато дописати.

Початок уживання національних барв припадає приблизно на добу великої французької революції. Початок великої французької революції був в 1789 році. Держави, що існували по великій французькій революції, могли собі після цього національні барви приймати, або й змінювати, як хотіли. Котрі не приймали якихсь спеціальних барв, ці за свої національні барви вважали і вживали барви свого державного гербу.

Україна, як самостійна держава, не існувала між 1789 р. і 1918 роком. Тимсамим вона не могла прийняти за свої національні барви якісь інші, ніж барви від барви свого старого гербу. Але Україна мала свій герб з часів своєї давньої державності, з тих часів, коли герб робив службу так державного гербу, як і державного прапору. Україна мала свій герб ще з часів Володимир Великого і Ярослава Мудрого. Це був тризуб. — золотий тризуб на блакитнім тлі. Галицько-Володимирська держава, що повстала пізніше, мала інший герб, але все таки того самого кольору: золотий герб на блакитнім тлі. Видна річ, що український народ з самих початків своєї історії любився в барвах жовтій та блакитній. Він не мав причини згидити собі їх. Для українського народу була всяка причина приймати за свої національні барви — жовту і блакитну, барви свого старого гербу. Оттому жовта і блакитна барва вважаються й по нині національними барвами українського народу. Своїми національними барвами називає кожний народ барви свого прапору. Тому й національні барви українського народу, жовта і блакитна, є барвами українського прапору.

Не всі народи можуть гордитись гербами та прапорами своїх держав. Через те не всі й можуть їх любити. Дуже часто герби та прапори пригадують їм тільки їх неволю. Творення і полюблювання держав по нинішній день не перестали відбуватися дорогою насильства. В деяких державах гербами держав стали герби пануючих родин, що приходили до влади насильством і державу всякими злочинами будували. Народи тих держав не мають причини любити герби та прапори пануючих родин, що припадково стали державними гербами та прапорами. Народи колишньої Австрії не мали причини любити австрійського двоголового орла та чорно-жовтий прапор, бо це були герб та прапор родини Габсбургів. Не мали причини й народи Росії любити родинний герб та пра-

пор царської родини Романових. Це були для них знамена неволі. От тому вони їх покинули і без жалю і вагання.

Та не покинули так само без жалю та вагання свій герб та прапор люди, для яких цей герб та прапор був знаменем волі і всього того, що є дорожче для людини. Не покине легкочинно свого прапору англієць, ані француз, ані американець. І не має причини покидати свого прапора українець, котрий розуміє його значіння. Жовто-блакитний прапор і тризуб для українця — святий, знамя власної державності, державності тимчасово втраченої, але й державності, за яку треба боротись, щоб український народ був „людь між людьми“.

Говорить більшовицький „Дядько“ про своє шукання за жовто-блакитним прапором в „Українській Загальній Енциклопедії“, що оглядав навіть образці гербів різних сучасних держав, а саме на сторінках 757 і 758, але й там не бачив „ані сліду жовто-блакитного прапора“.

Коли більшовицький „Дядько“ шукав за інформаціями під буквами „к“ і „г“ і найшов тільки інформації про „корюгу“ та „герб“, то ще можна сказати: „Шукав, дурний, не там, де треба, і найшов не те, чого потребував“. Та коли він говорить, що на образках гербів (не кольорованих) шукав за прапорами, то годі про це інше сказати, як те, що він бреше. Годі примусити, щоб він аж такий був дурний. Не тільки в „Українській Загальній Енциклопедії“, але й в жадній іншій енциклопедії, словнику, чи атласі між образками гербів не можна знайти прапора. Нема прапора між гербами знайти просто тому, що герби — одні, а прапори — другі. Як хто малює герби та прапори, то герби окремо і прапори окремо, а не мішає їх. По за те на гербі ніколи нема образу прапора, але на прапорі може часом бути образ гербу. Тому вже скорше можна шукати між образами прапорів за образом гербу.

Що більшовицький „Дядько“ без сорому бреше, видно ще й з того, що на згаданих сторінках „Української Загальної Енциклопедії“ (757—758, том I), стоїть виразно підпис „Герби головніших сучасних самостійних держав“. Аби доказати, що між гербами нема українського прапора, більшовицький „Дядько“ не вважався сфальшувати підпис між образами і викладає з нього слово „самостійних“. Всяка грамотна людина знає, що Україна нині не є самостійною державою, а як не є самостійною державою, то не її прапору, але й гербу не можна шукати між гербами самостійних держав. Однак більшовицький „Дядько“, що шукав українського прапору між гербами самостійних держав, нічого про те не каже, що на найближчій стороні коло образків гербів самостійних держав (на сторінці 756), є в „Українській Загальній Енциклопедії“ образки якраз тих українських гербів, що своїми барвами дають основу для українського жовто-блакитного прапору. Як „Дядькові“ не повилзлили, то мусів їх видіти.

Більшовицький „Дядько“ пробував „Українську Загальну Енциклопедію“ доказати, що жовто-блакитний прапор не є український прапором. На шож йому цього? На те, аби сказати українцям, що правдивим прапором українського народу є червоний прапор. Коли одначе „Українська Загальна Енциклопедія“ мала послужити за доказ, що жовто-блакитний прапор не є українським прапором, то „Українська Загальна Енциклопедія“ не більше може послужити за доказ, що червоний прапор не є прапором українського народу. Про червоний прапор, як прапор українського народу, в ній дійсно нема ані найменшої згадки.

Don't forget to attend the big FOURTH ANNUAL ALL-AMERICAN DANCE UKRAINIAN HALL, 849 N. Franklin St., Philadelphia, Pa. Saturday, September 26th, 1942 8—12 P. M.

A „Miss War Bond“ will be selected at this dance as successor to „Miss Nat'l Defense“. The Ukrainian Cultural Centre will award a U. S. Gov't Beauty trophy will also be presented in addition to another trophy to the runner-up to be known as „Miss Defense Stamp“. The vote of judges and not applause will determine the winners. Entries accepted at dance! Two Orchestras. Two Dance Floors. Admission 50¢. Service men 25¢.

ки. Нема такої згадки ні під буквою „к“, ні під буквою „г“, ні під буквою „н“ (національні барви), ані навіть на образку з гербами самостійних держав.

Але є на образку з гербами „СССР“, тобто герб Союзу Советських Соціалістичних Республік, який коротко, в світі називають досі Росією, як і за царів її називали. Серп і молот, як гербу „Української Радянської Соціалістичної Республіки“ на образку з гербами нема просто тому, що це герб Росії, а Україна не тільки не є самостійною державою, але й взагалі не є державою; в практиці це цілком безправна частина Росії, так само як яка губернія Московщини.

А це, що український народ, один з найбільших народів світа, не має нині своєї власної держави, не має в світі урядово признаного гербу ні прапору; треба до якоїсь міри зв'язувати якраз отим більшовицьким дядьком, що свою власну державу з гербом і прапором помагає, загрипти, а потім ще й пробують доказувати, що прапор і герб Росії є українським гербом та прапором.

Більшовицький „Дядько“ береться й історію викладати. „Появився цей прапор (жовто-блакитний)“, каже він, „в перших роках цього століття на галицьким загумку“. Народився цей прапор не давно, на пару десятків літ тому“.

Певна річ, що не появився український жовто-блакитний прапор на російським загумку, під милостивою рукою руського царя, де панувало право „України не било, нет і бити может“. В часах французької революції Україна вже „благоденствувала“ в російським ярмі. Тому він міг появитись скорше тільки в Галичині, а появився тому, що Галичину взяла Австрія, як свою „історичну спадщину“, колишнє князівство Галицько-Володимирське. Австрійські цари прийняли собі й додатковий титул „королів Галичини й Володимирії“. Як було титулярне королівство Галичини й Володимирії, то мусів бути й старий герб того королівства з старими його барвами, а як прапори брали свої барви від гербів, то й прапор Галичини й Володимирії був жовто-блакитний.

Редактор „Українського Голосу“ сягає своєю власною пам'яттю бодай кілька літ поза теперішнє століття, сягає до тих часів, коли ще в Галичині співали, як національний гімн „Мир вам, браття, всім приносим“, однак він добре пам'ятає, що вже тоді питання „русского“ (українського) гербу та прапору було там давно тверде і понад всякий сумнів вирішене. Герб був золотий, лев на блакитному полі і прапор був жовтий та блакитний.

ДОПОМОЖІТЬ ВОЄННИМ ЗУСИЛЛЯМ ЗБІРКОЮ ВІДПАДКІВ ЗАЛІЗА І СТАЛІ ВОНІ ПОТРІБНІ, ЩОБ ВІДПОВІСТИ ВИМОГАМ СТАЛЕВИХ І ЗАЛІЗНИХ ФАБРИК, ЩО ПРОДУКУЮТЬ ВОЄННЕ ЗНАРЯД. ДЛЯ ЦЕЇ ДОПОМОГИ НЕ ТРЕБА НІ ОСОБЛИВОГО ЗАПАЛУ, НІ ПОСВЯТИ, А ТРЕБА ТІЛЬКИ ХОТІТИ ДОПОМОГТИ ВИГРАТИ ВІЙНУ, ОБОРОНИТИ СВОЙ КРАЙ І СВОЄ ВЛАСНЕ ДОБРО.

Увага! Нью Йорк, Н. Й. Увага! СТАРАННЯМ УКРАЇНСЬКОГО РАДІО ПРОГРАМИ „СУРМА“

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ І ТОЛОКА В НЕДІЛЮ, 27. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 27, 1942)

получені з коротким представленням з сільського життя в старім краю п. з.:

ОБЖИНИ

Відограє аматорський кружок Укр. Гр. Кат. Громади з ПЕРТ АМБЮЮ під управою учителя п. С. ГРАБАРА.

Музика Я. Снігура.

у WEBSTER HALL, 119 E. 11th St., NEW YORK

(Bet. 3 & 4 Avenues)

В концерті беруть участь такі визначні артисти як бас профундо:

ГЛІБ ШАНДРОВСЬКИЙ

Евген Василенко, Сестри Боднар, панна Палега, Анна Малетич, танцюристи з CARTERET, N. J. і інші.

Початок представлення в годині 6. вечір.

Вступ 60 шт., діти 25 шт.

На цей Концерт і Толоку Сурми повинні прийти люди навіть здалека, бо вже може і забути, як то в краю Толоку справляли. Приходіть і надивіться, як по живих жінці веселились і співали:

„Сіно грабало, в купу складало 1 по тій роботі гри дні лежало“.

Один 25-доларовий U. S. War Bond і 2 пунчи Saratoga меду дамо даром.

За приєзду розривку ручить Комітет.

УВАГА! ПРОВІДЕНС, Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА

ВЕЛИЧАВИЙ ОСІННИЙ БАЛЬ

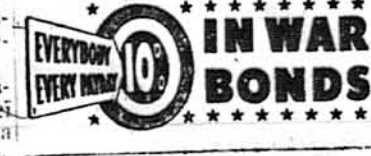
В СУБОТУ, 26. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 26, 1942)

В САЛІ САМІЛ HALL, PROVIDENCE, R. I.

Початок у годині 7:30 вечером. Вступ 50 центів.

Музика п. В. Кіндіфорського з Вунсокет.

За добро у веселу забаву ручить Комітет.

Чи Ви Пам'ятаєте, як Виробляли Футра в Старім Краю?

В першій томі Української Етнології написано так: „Щоби мати шкіру, треба насамперед барана зарізати; але то знов штука, як його зарізати!”

Ті дні вже минулись. Сьогодні ми не мусимо журитись, як барана зарізати, щоби дістати шкіру для вироблення футра.

Тепер жінки ідуть з ПОВНИМ ДОВІР'ЯМ до виробництва Михайла Туранського, бо знають, що там знайдуть повний вибір різних футер, вироблених фаховими робітниками.

Чи ви хочете вже готове зроблене футро, чи даєте собі виробити футро спеціально до вашої вподоби, ви у Михайла Туранського знайдете найбільший і найліпший вибір.

ПРИЙДИТЕ І ПЕРЕКОНАЙТЕСЯ!

PERSIAN LAMB

SKUNK

MUSKRAT

RACCOON

CARACUL

BEAVER

SILVER FOX

HUDSON SEAL

MINK

MICHAEL TURANSKY

350 Seventh Avenue New York City

Between 29 & 30 Sts.
16th Floor

Lackawanna
4-0973

ШКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Подас СТЕПАН КУРОПАСЬ.

Українські відділи (юніс) Американського Червоного Хреста гуртують біля себе найліпших українських жінок. Є у нас такі три відділи. Перший і найстаріший з них, це відділ, що люкується при українській православній громаді на Ірі вул. Предсідницею (чермен) цього відділу є молодода енергійна пані Дацьків. Відділ перейшов вже вишкіл першої санітарної помічниці (ферстсайд), а тепер займається шиттям. Другий відділ Американського Червоного Хреста повстав в лоні Запозомого Товариства Українських Жінок, що люкується в салі д-ра Степана Гриневського на Вестерн і Шікаго вул. Предсідницею відділу є пані Костів.

Третій відділ Американського Червоного Хреста люкується в домі відділів Українського Народного Союзу при 841 Норт Вестерн вул., а повстав він заходом відділу Українського Золотого Хреста. Предсідницею цього відділу є пані А. Куропась.

Українські жінки, що хочуть допомогти добрій справі і причинитись до більшої праці українців для Американського Червоного Хреста, повинні без надумання вступити до одного з згаданих трьох відділів Американського Червоного Хреста. Всього один вечір на тиждень будуть вони при-

свячувати добрій справі. Зголошення приймають предсідниці згаданих відділів, про які була мова.

Треба підкреслити, що як православна громада, так і д-р Ст. Гриневський та відділи Українського Народного Союзу дають українським відділам Американського Червоного Хреста салі до вжитку зовсім даром.

Михайло Магдазьяк, довголітній урядник 259-го відділу У. Н. Союзу, президент Будівельно-Позичкової Спільки „Запроже“, громадський і парохіальний, тихий робітник, був дуже заскочений, як його приятелі і знакоми справили йому несподіванку з нагоди 25-ліття його подружжя в домі української парохії на 50-тій і Поліна вул. на Савт-Сайді. Зібралися всі ті, з якими він увесь час жив і працював серед савт-сайдської громади. Були гості навіть з ньюйорського стейту. Товариством був бувший шкаговець з

ВСІ ДО ЗБИРАННЯ ЗАЛІЗЗЯ

Кожний чоловік, кожна жінка, кожна шкільна дитина може допомогти збирати відпадки заліза й віддавати його урядові на війсьні потреби.

Клівленду, п. Іван Когут, що тепер живе в Трой, Нью Йорк, де має працю як менеджер відділу фірми „Ерров“. На ювиле був рівнож лютенант Берестецький з Бостону, якого представив п. Іван Когут публіці, та яка ним дуже втішлася, огортаючи його весь вечір своєю опікою.

Ряди української молоді рідкують відходом до війська.

Нема у нас в Шікаго можливості провирити, кільки саме хлопців з українського роду пішло до війська. Раз тому, що ніхто не розголошує цього, як йде до війська; друге тому, що ніхто за тим не слідить. Та вже дотепер відомо, що з одної лише парохії, на Норт Сайді пішло вже 220 парохіян до війська. Це лише ті, про яких є відомо, а кільки таких є, що про них невідомо! Це лише з одної парохії, найбільшої. А українських парохій є шість. Рідкують ряди і союзової молоді. Нема кому взяти уряд у відділах, бо так є, що хоч лишаться дівчата, то вони безраді і жадно відповідального уряду прийняти на себе не хочуть. Українські молоді хлопці відходять до війська незаметно. Лише деколи буває, що як хлопець був популярним і мав багато приятелів, то йому справляють прощальний вечір або що в роді старокраєвої „рекрутської забави“. Таких рекрутських забав є в нашому місті досить, але про них мало хто знає. Дописувач мав нагоду випадково потрапити на таку забаву з нагоди відходу до війська п. Михайла Білецького. Ім'я цього хлопця знає шкаговець з того, що він поїхав в 1938 році до старого краю з своєю хорою ма-

мою. Там захопила його війна і більшовицька окупація Західної України. Американське горожанство висвободило його з більшовицьких обіймів і він вернувся без матері до Америки, в якій він родився. Вернувшись, розказував нам відтак про свої пригоди з пригодами.

На рекрутську забаву в честь згаданого молодця, що йому урядили його товариші, зійшлося дуже багато молоді, переважно дівчат. А що хлопець він гарний, стрункий і веселий, то, як то кажуть, не бракувало того злізла з Савт-Сайду, Пулман і Борнсайд, не говорючи вже про саме Шікаго, де його всі знали.

Цікаво, що на тій рекрутській забаві музика добирала самі рекрутські старокраєві пісні. Забава певно тривала дуже довго, бо коли дописувач відходив о півночі, забави щойно починала прибирати на гемпі і чораз більше молоді приходило на салю.

Листопадове Свято приготує цього року Комітет відділів У. Н. Союзу разом з Корпоративним Домом У. Н. Союзу. Свято те відбудеться в неділю, дня 1. листопада в Громадському Домі на 841 Н. Вестерн вул. Цього року замірло все українське життя в Шікаго. Не було навіть Шевченківського концерту. Можна сподіватись, що одинокі активні ще світська група відділів У. Н. Союзу поставити цей День Першого Листопаду на належний рівні та возьме на себе обов'язок урядувати. й інші національні імпрези. Частину доходу з того роду імпрез можна призначити на Червоний Хрест, чи інші добродійні американські цілі, що зв'язані з війсьним зусиллям Америки.

Карла Гавлічка Боровського спомінають чехи щорічно, як українці. Шевченка. Гавлічек це чеський борець за свободу, що помер в австрійській тюрмі 1858 року, а не піддався намовам австрійського уряду прийняти високу посаду, а кинути працю в напрямі освідмювання чехів щодо змагання до чеської державної незалежності.

Гавлічек був добре обзнакомлений з визвольними змаганнями українців. Він подорожував багато по Україні і писав до газет, між ними і до російських. З нагоди одного віча, яке він мав в Празі по поверненні з України, він сказав так: „Придушена воля України мститься на москалях і поляках і буде так довго на них мститись, поки вони, поляки і москалі, не зрозуміють, що й українці хочуть жити вільним життям“. За такі промови слова полюбив Гавлічка український народ і все шанував його пам'ять. Українська Студентська Громада в Празі все шанувала пам'ять Карла Гавлічка Боровського о-

кремим жалібним концертом та відвідувала його гріб на Ольшанським цвинтарі в Празі. На концерті в честь Гавлічка назвав його д-р Степан Ріпецький, що мав головний реферат, чеським Шевченком.

Чеська громада в Шікаго шанувала пам'ять Гавлічка і цього року. Дві тисячі чехів склонили голову перед тим великим чеським патріотом і пророком, що боровся за свій народ до смерті. Гавлічек займає поруч великого чеського „будителя“ Палацького в чеській літературі друге місце.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ
І АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066
Урядові години: Від 1 до 3 полуд.; від 6 до 8 вечір.
В неділю згідно з умовою.

БОЛІНІТ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жила, болочі ноги, флебіт (запалення жила), напухлі або болочі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Лікує згрубніти литок і котики. Офісові години: щоденно від 1 до 6 вечір, в понеділки і четверги від 1 до 8:30 вечір. Нема урядових годин у неділю.

Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

Даром пробка МІЛЕРТОН LAXATIVE

Тепер є небувала нагода для всіх, що терплять на домагання шлунка й випробували коштовні ліки й зела, а не найшли полегшій. Тим усім поручаємо спробувати даром Зела Мілертона, котрих не запороється ші варитись, а споживається в натуральній формі. По вжитті пробки переконається, як скрутно діляють в домаганнях таких, як квані шлунок, газ, нестерпність, запір, брак апетиту, біль голови й інші домагання, котрі походять до злого травлення. Цього переконається, лише по пробку.

Спеціальна Оферта по знижених цінах.

1-1 \$1.00 за 1 коробку Мілертону
1-1 \$1.50 за 2 коробки Мілертону
1-1 \$2.00 за 3 коробки Мілертону
Питайте за Зелом Мілертоном у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пошіть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. BOX 628, NEWARK, N. J.

Single package not sent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Ці ціни важливі лише при замовленні просто з головного офісу.

ДАЛЕКО МЕНШЕ

Це ширя правда, що наша услуга коштує далеко менше, ніж пересічна людина є встані заплатити. Це річ природна, що хто бажає якісь спеціальні услуги, той надіється спеціальних коштів за ту услугу.

Але кожна родина може домагатися від нас услуг, і не лаятися якісьнебудь спеціальних коштів. Наші услуги є мінімальні і є встані задовольнити всякі людські домагання.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Bayonne 3-0540

ФАРМА НА ПРОДАЖ

ФАРМА 8-акрова, земля огорожена, дім 17 кімнат, уащнення. Біля, курник, 14 миль від Нью Йорку. Влада змущена продати дешево. Вплата гоїкою згідно з умовою.

6-фамільний мурований дім, уащнення, околиця гарна, близько школи і соборної стації. Ціна \$5,000, гоїкою \$1,500. Маю теж великий вибір Гросернів, Делікатесів, Ресторанів, Буцерів і Candy Stationery Stores. Голоситесь до: J. TANSKI
149 Avenue A, New York, N. Y.
Tel. GRamercy 7-2676.

НАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОТРІБНО ДІВЧИНІ або жінчині до чотирьох домашньої обслуги і доглядання 3-літньої дитини. Платня згідно з умовою. Пошіть на адресу: Mrs. V. FESLOWITZ,
2 Hill St., North Caldwell, N. J.

ПОТРІБНО СТОРОЖА до трифамільного дому, 79 Morton Street, Brooklyn, N. Y. Помешкання з трьох кімнат. Голоситесь до: W. STASIG,
346 Bergen Ave., Jersey City, N. J.
Tel. DElaware 3-3283.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРНІЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН. Місце дуже добре. Між українською і нішою мішанкою публікою. Дві великі й вигідні кімнати з огрітвом. Великий запас різного товару. Модерні урядження. Тисячний торг від 800 до 900 доларів. Ціна дуже приступна. Не пропустіть цієї нагоди. Голоситесь до: SURMA BOOK & MUSIC STORE,
325 E. 14th St., New York, N. Y.

ДИВАНИ

Маємо 5,000 орієнтальних імпортованих і домашнього виробу диванів. Від \$29.00 вгору. Приблизно 9 стій через 12 Misweaves. Найліпший вибір. Найнижчі ціни в Злучених Державах Америки. Ми є відомі по цілм краю, що продаємо дуже доброї якості дивани по дуже низьких цінах. Крім того ми недалеко Вас. Товар можна оглядати від 9 рано до 9 вечір.

BIZAR'S RUG GALLERIES

Holland Tunnel Exit
14th Street, Jersey Avenue,
JERSEY CITY, N. J.

Ми теж перепродаємо записи, набуті на ліквідації збанкротованих фірм. Бос, що йде в долину міста з Journal Square, стає перед нашою фірмою. 200.

АДВОКАТ В. КУЗЬМА

806 So. 16th St.,
NEWARK, N. J.
Telephone ESsex 2-6636

ВСІ ЧАСТИ ДО НАПРАВИ ПЕЧЕР

вуглевих, газових, нафтових, огрівачів парово й гарячою водою, як також усякі нові печі можете дістати в STOVE MFRS CORP.,
182-186 Mulberry St., Newark, N. J.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК

ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ

МЕБЛІВ

"GRANT CIRCLE

UPHOLSTERY CO., Inc."

2469 WEBSTER AVENUE

Near 188th St.

BRONX, N. Y.

Має на складі

РІЗНІ МЕБЛІ

доброї якості,

по дешевій

ціні.

Telephone:

Fordham

5-4666.

ПРОДАЮ
ДОМИ, ФАРМИ, РЕСТОРАНИ,
САЛУНИ, БУЧЕРНІ, ГРОСЕРНІ
і різного роду бізнеси.
Подаються нотаріальні справи.
Продаю різного роду аскурацію
ПЕТРО БАРТКІВ
Real Estate & Insurance Broker
Notary Public,
309 E. 14. St., New York, N. Y.
Phone AL 4-8254

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цією перевагою
металевою труною, двома автоматами, караваном,
бальсамуванням, встановленням
Похоронного Дому і т. д.
\$295.00

Все, чого треба, з винятком однієї
в належності за церкву
відрату й імпітар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна

Main Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347.

Branch Office (Chia):

969 SOUTH BROAD STREET,

TRENTON, N. J.

Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Зараджує погребом по ціні так

низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ

ПОГРЕБНИК

НА ФІЛІДЕЛЬФІЮ

І ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦІ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL

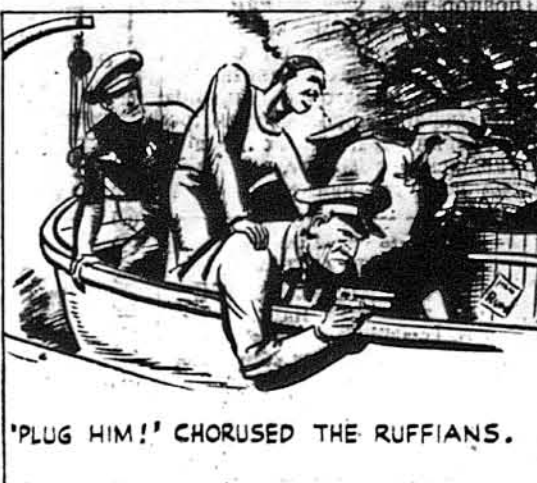
707 PROSPECT AVENUE,

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel.: MEtrose 5-6577

TARZAN'S
UNUSUAL
FURY BLIND-
ED HIM TO
DANGER. HE
DASHED AT THE
MURDEROUS
SAILOR.

"PLUG HIM!" CHORUSED THE RUFFIANS.

"TARZAN! LOOK OUT!"
CRIED GRANDMA AKERS.

SCRAGG RAISED HIS REVOLVER AND
FIRED POINT BLANK AT THE RECK-
LESS APE-MAN.

Лють цілком засліпила Тарзана і він не бачив очевидної небезпеки. Він біг просто до озвірих моряків, хоч ті мали палку зброю при собі.

Моряки бачили його очайдушність. Вони почали кричати до Скрега: „Всади в нього кулю Скрег, просто в серце“.

Цю небезпеку бачили також і пасажери, а між ними старушка Ейкерс: „Тарзане, стережись кликала вона з цілої сили. Але Тарзан того не чув.

Скрег тепер підняв свій револьвер і почав ним „націлюватися до Тарзана. По хвилині він натиснув язичок і випалив вистріл.

ТАРЗАН, Ч. 646. Сліпий на небезпеку.